អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា (អ.វ.ត.ក.)

គម្រោងបញ្ចប់ផែនការ

កំណែលើកទី ២២

ថ្ងៃទី៣០ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៩

សេចក្តីសង្ខេប 2

I. **សេចក្តីផ្តើម** 3

II. **វិធានការដែលអាចជួយបញ្ចប់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីបានឆាប់រហ័ស** 9

III. **ផែនការបញ្ចប់ការស៊ើបអង្កេត** 10

  ក. ការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត 11

  ខ. អង្គបុរេជំនុំជម្រះ 11

IV. **ផែនការបញ្ចប់សវនាការ** 13

  ក. សំណុំរឿង០០២/០២ 13

  ខ. សំណុំរឿង០០៣ សំណុំរឿង០០៤/០២ និងសំណុំរឿង០០៤ 14

V. **ផែនការបញ្ចប់បណ្តឹងសាទុក្ខ** 14

  ក. សំណុំរឿង០០២/០២ 14

  ខ. សំណុំរឿង០០៣ សំណុំរឿង០០៤/០២ និង សំណុំរឿង០០៤ 15

VI. **សេចក្តីសន្និដ្ឋាន** 16

ឧបសម្ព័ន្ធ ៖ តារាងកំណត់ពេលវេលាតាមការគ្រោងទុកសម្រាប់ការបញ្ចប់ផែនការ ដែលរួមមានព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗ។

សំគាល់៖

គម្រោងបញ្ចប់ផែនការ អ.វ.ត.ក. ត្រូវបានកែសម្រួលរៀងរាល់មួយត្រីមាសម្តង ក្នុងគោលបំណងរៀបចំផែនការ។ មាតិកានៃគម្រោងនេះរួមមានការប៉ាន់ប្រមាណនូវពេលវេលាសម្រាប់សំណុំរឿងដែលនៅសេសសល់នៃ អ.វ.ត.ក. គិតត្រឹមពេលនៃការកែសម្រួលនេះ។ កត្តាមួយចំនួន ក្នុងនោះរួមមានការវិវត្តនៃដំណើរការនីតិវិធី គឺអាចមានឥទ្ធិពលទៅលើការប៉ាន់ប្រមាណទុកទាំងនេះ។ ហេតុដូច្នេះ ពេលវេលាដែលគ្រោងទុកទាំងឡាយមិនឆ្លុះបញ្ចាំងតម្រូវការតាមផ្លូវច្បាប់ទៅលើព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ខុសៗគ្នានឹងត្រូវសម្រេចនៅពេលណានោះឡើយ។ គម្រោងបញ្ចប់ផែនការ អ.វ.ត.ក. ត្រូវបានរៀបចំនិងចេញដោយការិយាល័យរដ្ឋបាលដោយមានការចូលរួមយោបល់ពីការិយាល័យតុលាការទាំងអស់។

សេចក្តីសង្ខេប

គម្រោងបញ្ចប់ផែនការសម្រាប់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា (“អង្គជំនុំជម្រះ”) ត្រូវបានរៀបចំឡើងជាលើកដំបូងនៅខែមីនា ឆ្នាំ២០១៤ ដោយឆ្លងកាត់ការពិគ្រោះពិភាក្សាយោបល់ពីសំណាក់ការិយាល័យរដ្ឋបាល ជាមួយនឹងចៅក្រមនៃអង្គជំនុំជម្រះផ្សេងៗ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត និងសហព្រះរាជអាជ្ញាទាក់ទិននឹងការទទួលខុសត្រូវរបស់ពួកគាត់។ នេះគឺជាការធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពប្រចាំត្រីមាសទី២២ នៃគម្រោងបញ្ចប់ផែនការនេះដែលបញ្ចប់នៅថ្ងៃទី៣០ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៩។

នៅក្នុងកំឡុងត្រីមាសនេះ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលបានបញ្ចប់កិច្ចនីតិវិធីបណ្តឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹង នួន ជា ក្នុងសំណុំរឿង០០២ បន្ទាប់ពី នួន ជា ទទួលមរណភាពនៅថ្ងៃទី០៤ ខែសីហា ក៏ប៉ុន្តែ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលបានសម្រេចទទួលសំណើបំភ្លឺអំពីផលវិបាកគតិយុត្តិនៃមរណភាពរបស់ នួន ជា នៅក្នុងដំណាក់កាលនីតិវិធីបណ្តឹងសាទុក្ខនេះ។ ការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានធ្វើការជូនដំណឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ចំនួន០៤ ប្រឆាំងនឹងដីកាដំណោះស្រាយក្នុងសំណុំរឿង០០៤។

I. សេចក្ដីផ្ដើម

១ អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ("អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ") បានចាប់ផ្ដើមដំណើរការរបស់ខ្លួននៅខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៦ និងបានដំណើរពេញលេញបន្ទាប់ពីការអនុម័តវិធានផ្ទៃក្នុងនៅក្នុងខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៧។ អណត្តិរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ គឺដើម្បីកាត់សេចក្ដី "មេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ និងជនទាំងឡាយដែលទទួលខុសត្រូវខ្ពស់បំផុតចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្ម និងការរំលោភយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរទៅលើច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា ការរំលោភទៅលើច្បាប់មនុស្សធម៌ និងទម្លាប់អន្តរជាតិ ព្រមទាំងការរំលោភលើអនុសញ្ញាអន្តរជាតិ ដែលប្រទេសកម្ពុជាទទួលស្គាល់ ហើយដែលបានប្រព្រឹត្តក្នុងអំឡុងថ្ងៃទី១៧ ខែ មេសា ដល់ថ្ងៃទី០៦ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩"[1]។

២ គម្រោងបញ្ចប់ផែនការនេះបានបរិយាយយ៉ាងលម្អិតដោយអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងបរិបទនៃសេចក្ដីសម្រេចរបស់មហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ A/RES/68/247B ដែលក្នុងចំណោមបញ្ហាផ្សេងៗទៀត បានកំណត់អាណត្តិរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញឲ្យរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្របញ្ចប់ ដោយមានផែនទីបង្ហាញផ្លូវច្បាស់លាស់មួយ។ ឯកសារនេះធ្វើឡើងដោយអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញដោយមានការពិគ្រោះយោបល់តាមរយៈការិយាល័យរដ្ឋបាល ជាមួយចៅក្រមអង្គបុរេជំនុំជម្រះ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង និងអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត និងសហព្រះរាជអាជ្ញាអំពីការទទួលខុសត្រូវរបស់ពួកគេ។ អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពផែនការបញ្ចប់នេះរៀងរាល់ត្រីមាស។ ឯកសារនេះគឺជាកំណែលើកទី២២ ហើយបានបញ្ចូលនូវការកែតម្រូវនានា ដោយផ្អែកលើវឌ្ឍនភាពនៃដំណើរការនីតិវិធីតាមផ្លូវតុលាការដែលកំពុងប្រព្រឹត្តទៅចាប់ពីថ្ងៃទី០១ ខែកក្កដា ដល់ថ្ងៃទី៣០ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៩។

៣ ឯកសារនេះផ្ដោតជាពិសេសលើវឌ្ឍនភាពថ្មីៗ នៅក្នុងសំណុំរឿងដែលនៅសេសសល់ទាំងបីដែលបច្ចុប្បន្នកំពុងស្ថិតនៅចំពោះមុខ អ.វ.ត.ក និងផ្ដល់នូវព័ត៌មានអំពីប្រភេទនៃរឿងក្ដី ព្រមទាំងស្ថានភាព នៃសំណុំរឿងទាំងនោះនិងជំហាននានាដែលត្រូវបំពេញមុនពេលកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីតាមផ្លូវតុលាការទាក់ទិននឹងសំណុំរឿងកំពុងរង់ចាំបច្ចុប្បន្ននៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ បញ្ចប់ជាស្ថាពរតាមផ្លូវច្បាប់។

---

[1] កិច្ចព្រមព្រៀងរវាងអង្គការសហប្រជាជាតិ និងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាទាក់ទងនឹងការកាត់សេចក្ដីនៅក្រោមច្បាប់កម្ពុជា នូវឧក្រិដ្ឋកម្មដែលបានប្រព្រឹត្តឡើងនៅក្នុងរយៈកាលនៃកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ថ្ងៃទី០៦ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៣។

សហព្រះរាជអាជ្ញាបានថ្លែងជាសាធារណៈថា នឹងពុំមានសំណុំរឿងបន្ថែមទៀតទេ បន្ទាប់ពីសំណុំរឿង ០០៣ និង សំណុំរឿង០០៤[2]។ ហេតុនេះ សំណុំរឿងដែលមាននាពេលនេះគឺជាសំណុំរឿងសរុបដែល អ.វ.ត.ក. ត្រូវចាត់ការតាមនីតិវិធី។

៤ សំណុំរឿង០០១ ប្រឆាំងនឹង កាំង ហ្គេចអ៊ាវ (ហៅ ឌុច) គឺជាសំណុំរឿងដំបូងដែលបានជំនុំជម្រះនៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះ អ.វ.ត.ក. ។ នៅថ្ងៃទី០៣ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១២ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលបានប្រកាសសាលដីការបស់ខ្លួននៅក្នុងបណ្ដឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងសាលក្រមរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងធ្វើឱ្យសំណុំរឿងនេះត្រូវបានបញ្ចប់ស្ថាពរ។ ជនជាប់ចោទត្រូវបានផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិត។

៥ អង្គជំនុំជម្រះបានបំបែកបទចោទនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២ ទៅជាសវនាការចំនួនពីរ។ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានចេញសាលក្រមនៅក្នុងសវនាការដំណាក់កាលទីមួយដែលអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញកំណត់ឈ្មោះសំណុំរឿងថា សំណុំរឿង០០២/០១ នៅថ្ងៃទី ០៧ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៤ ប្រឆាំងនឹង នួន ជា និង ខៀវ សំផន។ ជនជាប់ចោទចំនួនពីរនាក់ទៀតនៅក្នុងរឿងក្តី គឺ អៀង សារី បានទទួលមរណភាពនៅថ្ងៃទី ១៤ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៣ និង អៀង ធីរិទ្ធ បានទទួលមរណភាពនៅ និងថ្ងៃទី ២២ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១៥ ហេតុដូចនេះ កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីប្រឆាំងនឹងពួកគេត្រូវបានរំលត់។ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានរកឃើញថា ខៀវ សំផន និង នួន ជា មានពិរុទ្ធភាពពីបទឧក្រិដ្ឋប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ ដែលបានប្រព្រឹត្តក្នុងអំឡុងថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ ដល់ថ្ងៃទី៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៧៧ និងត្រូវបានផ្តន្ទាទោសម្នាក់ៗឱ្យជាប់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិត។ ដំណើរការនីតិវិធីបណ្ដឹងសាទុក្ខក្នុងសំណុំរឿងនេះ ត្រូវបានបញ្ចប់នៅថ្ងៃទី២៣ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៦ ដោយមានការប្រកាសសាលដីកាអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ។ អង្គជំនុំជម្រះតម្កល់សាលក្រមសម្រេចផ្តន្ទាទោសអស់មួយជីវិតលើជនជាប់ចោទទាំងពីរ។

---

[2] សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មានរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិស្តីទី៖ អំពីការដាក់ជូននូវដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរថ្មីៗ ចំនួន ២ ចេញផ្សាយថ្ងៃទី៨ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០៩ (www.eccc.gov.kh/sites/default/files/media/ECCC_Act_Int_Co_Prosecutor_8_Sep_2009_(Eng).pdf)។ សេចក្តីថ្លែងការណ៍សាធារណៈដោយសហព្រះរាជអាជ្ញាទាក់ទិននឹងការស៊ើបអង្កេតក្នុងសំណុំរឿង ០០៣ ចេញផ្សាយថ្ងៃទី០៥ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១២ (www.eccc.gov.kh/sites/default/files/media/ECCC%20OCP%205%20June%202012%20En.pdf) និងសេចក្តីថ្លែងការណ៍ដោយសហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិទាក់ទិននឹងបន្ទុកការងាររបស់ អ.វ.ត.ក ចេញផ្សាយថ្ងៃទី២៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៤ (http://www.eccc.gov.kh/en/articles/statement-international-co-prosecutor-regarding-eccc-caseload)។

៦ ការជំនុំជម្រះទីពីរកំពុងដំណើរការក្នុងពេលបច្ចុប្បន្ននេះ ដែលអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញដាក់ឈ្មោះថា សំណុំរឿង ០០២/០២ បានផ្ដោតលើជម្រើសតំណាងបទចោទមួយចំនួនដែលនៅសល់ប្រឆាំងនឹងជនជាប់ចោទ នួន ជា និង ខៀវ សំផន។ បទចោទទាំងនោះរួមមាន៖ អំពើប្រល័យពូជសាសន៍ ឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាម និងឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិលើប្រធានបទ ការប្រព្រឹត្តិលើជនជាតិចាម វៀតណាម សហករណ៍ត្រាំកក់ (រួមទាំងមន្ទីរសន្តិសុខក្រាំងតាចាន់និងការប្រព្រឹត្តលើពុទ្ធសាសនិក) ការដ្ឋានទំនប់ ១មករា ការដ្ឋានសាងសង់ព្រលានយន្តហោះកំពង់ឆ្នាំង មន្ទីរសន្តិសុខអូរកន្សែង ភ្នំក្រោល និងស-២១ ការបោសសម្អាតផ្ទៃក្នុង និងការដាក់បទបញ្ញាលើអាពាហ៍ពិពាហ៍។ សវនាការលើភស្តុតាងចាប់ផ្ដើមនៅថ្ងៃទី០៨ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៥ ហើយបញ្ចប់នៅថ្ងៃទី១១ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៧។ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានចេញសេចក្ដីសង្ខេបផ្ទាល់មាត់ទៅលើសម្អាងហេតុនិងសេចក្ដីសម្រេចនៃសាលក្រម នៅថ្ងៃទី១៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ និងចេញសាលក្រមទាំង០៣ភាសាធ្វើការ នៅថ្ងៃទី២៨ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៩។ អង្គជំនុំជម្រះ រកឃើញថា ខៀវ សំផន និង នួន ជា មានពិរុទ្ធភាពពីបទប្រល័យពូជសាសន៍ ឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាម ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ ហើយបានផ្ដន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិត[3]។ ក្រោយពីទទួលសេចក្ដីជូនដំណឹងអំពីបណ្ដឹងសាទុក្ខរបស់ នួន ជា និង ខៀវ សំផន អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបញ្ជូនសំណុំរឿងទៅអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល។

៧ នៅថ្ងៃទី០៤ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៩ នួន ជា ទទួលមរណភាពក្នុងអាយុ៩៣ឆ្នាំ ខណៈដែលទទួលព្យាបាលនៅមន្ទីរពេទ្យមិត្តភាពខ្មែរ-សូវៀត។ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលបានបញ្ចប់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីបណ្ដឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹង នួន ជា នៅថ្ងៃទី១៣ ខែសីហា ប៉ុន្តែបានសម្រេចថានៅតែទទួលសំណើរបស់មេធាវីការពារក្ដីក្នុងការបំភ្លឺបញ្ជាក់អំពីវិបាកផ្លូវច្បាប់កើតចេញពីមរណភាពរបស់គាត់នៅក្នុងដំណាក់កាលកិច្ចនីតិវិធីនេះ។

៨ នៅថ្ងៃទី២៧ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៧ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានចេញសេចក្ដីសម្រេចបញ្ចប់កិច្ចនីតិវិធីពាក់ព័ន្ធនឹងអង្គហេតុដែលមានចែងនៅក្នុងដីកាដំណោះស្រាយក្នុងសំណុំរឿង០០២ ដែលមិនមានបញ្ចូលនៅក្នុងសំណុំរឿង០០២/០១ ឬ០០២/០២។ ហេតុដូច្នេះ ដំណើរការនីតិវិធីតុលាការក្នុងសំណុំរឿង០០២ នឹងត្រូវបញ្ចប់នៅពេលសាលក្រមសំណុំរឿង០០២/០២ ចូលជាស្ថាពរ។

---

3 សំណុំរឿងលេខ ០០២/១៩-០៩-២០០៧/អវតក/អសជ (https://www.eccc.gov.kh/en/document/court/case-00202-judgement)។

៩ កិច្ចស៊ើបសួរនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០៣ និង ០០៤ បានផ្តួចផ្តើមឡើងក្រោយពេលសហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិចេញដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរនៅក្នុងឆ្នាំ២០១៩ ហើយបន្ទាប់មកចេញដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរបន្ថែម។ សំណុំរឿង ០០៤ ត្រូវបានបំបែកចេញជាសំណុំរឿងចំនួនបីពោលគឺ សំណុំរឿង ០០៤/០១ ពាក់ព័ន្ធនឹង អ៊ឹម ចែម សំណុំរឿង ០០៤/០២ ពាក់ព័ន្ធនឹង អោ អាន និងសំណុំរឿងដែលនៅសេសសល់ គឺ សំណុំរឿង ០០៤ ប្រឆាំងនឹង យឹម ទិត្យ។

១០ នៅថ្ងៃទី១០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៧ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានចេញដីកាដំណោះស្រាយ ដោយមានសម្អាងហេតុលើកលែងចោទប្រកាន់សំណុំរឿង ០០៤/០១ ប្រឆាំងនឹង អ៊ឹម ចែម។ សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ បានដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដំណោះស្រាយនៅមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះ។ នៅថ្ងៃទី២៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៨ អង្គបុរេជំនុំជម្រះ បានសម្រេចលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍លើយុត្តាធិការបុគ្គល ក្នុងនោះរួមមាន នីតិវិធីតុលាការក្នុងសំណុំរឿងនេះផងដែរ។ សេចក្តីសម្រេចរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតដែលថា អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញមិនមានយុត្តាធិការលើ អ៊ឹម ចែម ចាត់ទុកជាបានការដែលជាការបញ្ចប់ដំណើរការនីតិវិធីតុលាការក្នុងសំណុំរឿងនេះ។

១១ ដំណើរការនីតិវិធីសំណុំរឿង០០៣ សំណុំរឿង០០៤/០២ និងសំណុំរឿង០០៤ មានវឌ្ឍនភាព ដូចខាងក្រោម៖

ក- នៅថ្ងៃទី២៨ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានចេញដីកាដំណោះស្រាយចំនួនពីរផ្សេងគ្នា ក្នុងសំណុំរឿង០០៣ ប្រឆាំង មាស មុត ជាភាសាធ្វើការរបស់ចៅក្រមនីមួយៗ (ខ្មែរ និងអង់គ្លេស) ដែលការបកប្រែនឹងដាក់តាមក្រោយ។ ចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិចោទប្រកាន់ មាស មុត ពីអំពីអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ ឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាម និង បទល្មើសក្រោមច្បាប់ជាតិ។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតជាតិបានទម្លាក់ការចោទប្រកាន់ដោយមូលហេតុពុំមានយុត្តាធិការបុគ្គល។ ដីកាសំណោះស្រាយទាំងពីរមានអមដោយសេចក្តីសម្រេចលើពាក្យសុំរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី។ សំណៅបកប្រែដីកាដំណោះស្រាយរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតជាតិជាភាសាអង់គ្លេស នៅក្នុងសំណុំរឿងនេះ ត្រូវបានជូនដំណឹងនៅថ្ងៃទី០១ ខែកុម្ភៈ ចំណែកសំណៅបកប្រែដីកាដំណោះស្រាយជាភាសាខ្មែរត្រូវបានជូនដំណឹងនៅថ្ងៃទី០៦ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៩។ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ចំនួនបីត្រូវបានដាក់ប្រឆាំងនឹងដីកាដំណោះស្រាយ។ មេធាវីការពារក្តី និង សហព្រះរាជអាជ្ញាជាតិបានប្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដំណោះស្រាយរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិ (ដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ)។ ចំណែកឯសហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិប្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចលើកលែង

ចោទប្រកាន់របស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតជាតិ។ ចម្លើយតប និងការឆ្លើយតបទៅនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទាំងអស់ត្រូវបានដាក់ដោយភាគី ជាភាសាអង់គ្លេស និងភាសាខ្មែរ នៅចុងត្រីមាសទី៣ ឆ្នាំ២០១៩។ នៅថ្ងៃទី២៥ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៩ អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានជូនដំណឹងដល់ភាគីអំពីបំណងបើកសវនាការ ចំនួន០៣ថ្ងៃ គឺពីថ្ងៃទី២៧ ដល់ថ្ងៃទី២៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៩។ អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានព្យាករថានឹងអាចចេញ សាលដីកាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដំណោះស្រាយ នៅត្រឹមត្រីមាសទី១ ក្នុងឆ្នាំ២០២០។

ខ- នៅថ្ងៃទី១៦ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៨ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានចេញដីកាដំណោះស្រាយចំនួនពីរផ្សេងគ្នាក្នុងសំណុំរឿង០០៤/០២ ប្រឆាំងនឹង អោ អាន ជាភាសាដែលចៅក្រមធ្វើការ (ភាសាខ្មែរ និងភាសាអង់គ្លេស) ហើយការបកប្រែនឹងដាក់ជូនតាមក្រោយ។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិ សម្រេចចោទប្រកាន់ អោ អាន ពីបទប្រល័យពូជសាសន៍ ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ និងបទល្មើស តាមច្បាប់ជាតិមួយចំនួនទៀត។សហចៅក្រមជាតិបានទម្លាក់ការចោទប្រកាន់ ដោយហេតុពុំមានយុត្តាធិការបុគ្គល។ ដីកាដំណោះស្រាយមានអមដោយសេចក្តីសម្រេចលើសំណើពាក្យសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី។ សំណៅបកប្រែជាភាសាខ្មែរនិងអង់គ្លេសនៃដីកាដំណោះស្រាយត្រូវបានជូនដំណឹង នៅថ្ងៃទី៣០ ខែតុលា និងថ្ងៃទី០៥ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៨។ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ចំនួន ០៣ ត្រូវបានដាក់ប្រឆាំងនឹងដីកាដំណោះស្រាយ៖ ពោលគឺមេធាវីការពារក្តី និងសហព្រះរាជអាជ្ញាជាតិប្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដំណោះស្រាយ(ដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ) ចំណែកឯសហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិបានប្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់របស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតជាតិ។ អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានធ្វើសវនាការចំនួន០៣ថ្ងៃលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំង នឹងដីកាដំណោះស្រាយក្នុងខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៩ និងបានសម្រាកដើម្បីពិភាក្សាសម្រេច។ អង្គបុរេជំនុំជម្រះគ្រោងចេញសាលដីកា លើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដំណោះស្រាយនៅត្រឹមត្រីមាសទី៤ ក្នុងឆ្នាំ២០១៩។

គ- នៅថ្ងៃទី២៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៩ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានចេញដីកាដំណោះស្រាយពីរផ្សេងគ្នាក្នុងសំណុំរឿង ០០៤ ប្រឆាំងនឹង យឹម ទិត្យ ជាភាសារបស់ចៅក្រមនីមួយៗ (ភាសាខ្មែរ និងអង់គ្លេស) និងការបកប្រែដាក់ជូនពេលក្រោយ។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិសម្រេចចោទប្រកាន់ យឹម ទិត្យ ពីបទប្រល័យពូជសាសន៍ ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ ឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាម និងបទ

ល្មើសតាមច្បាប់កម្ពុជា។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតជាតិសម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់ ដោយមូលហេតុពុំមានយុត្តាធិការបុគ្គល។ ដីកាដំណោះស្រាយមានអមដោយសេចក្ដីសម្រេចលើពាក្យសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី។ សំណៅបកប្រែជាភាសាខ្មែរនៃដីកាដំណោះស្រាយត្រូវបានជូនដំណឹងនៅថ្ងៃទី១៤ ខែសីហា ចំណែកឯភាសាអង់គ្លេស នៅថ្ងៃទី០៥ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៩។ សហព្រះរាជអាជ្ញាជាតិបានជូនដំណឹងបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍នៅថ្ងៃទី២៦ ខែសីហា ចំណែកឯសហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិជូនដំណឹងបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍នៅថ្ងៃទី១០ ខែកញ្ញា ខណៈដែលមេធាវីការពារក្ដីជូនដំណឹងបណ្ដឹង ឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដំណោះស្រាយទាំងពីរនៅថ្ងៃទី១៧ ខែកញ្ញា។ សហព្រះរាជអាជ្ញាជាតិដាក់សេចក្ដីសន្និដ្ឋានលើបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍នៅថ្ងៃទី២០ ខែកញ្ញា។ អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានព្យាករណ៍ថានឹងចេញសាលដីកាលើបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដំណោះស្រាយនៅត្រឹមត្រីមាសទី៤ ក្នុងឆ្នាំ២០២០។

១២ តាមរយៈការវិវត្តក្នុងត្រីមាសចុងក្រោយនេះ គម្រោងបញ្ចប់ផែនការរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញកំណត់ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ចំនួនប្រាំសម្រាប់សំណុំរឿងដែលអង្គជំនុំជម្រះបានទទួល។ ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ដែលនៅសេសសល់ចំនួនពីរនៅក្នុងសំណុំរឿង០០២ និង ការព្យាករណ៍ ដែលពាក់ព័ន្ធគឺ៖

(i) ពេលវេលាកំណត់នៃការដាក់បណ្ដឹងសាទុក្ខដែលនៅសេសសល់ប្រឆាំងនឹងសាលក្រម (ត្រីមាសទី១ ឆ្នាំ២០២០) និង

(ii) ការចេញសាលដីកាក្នុងភាសាធ្វើការទាំងបី (ត្រីមាសទី៤ ឆ្នាំ២០២២)។

១៣ នៅក្នុងសំណុំរឿង០០៣ សំណុំរឿង០០៤/០២ និងសំណុំរឿង០០៤ ព្រឹត្តិការណ៍ដ៏សំខាន់សរុបចំនួន០៣ ត្រូវបានកំណត់សម្រាប់ដំណាក់កាលបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍លើកិច្ចស៊ើបសួរ។ ក្នុងករណីមានការចោទប្រកាន់ នឹងមានព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់បន្ថែមទៀតសម្រាប់ដំណាក់កាលជំនុំជម្រះនិងបណ្ដឹងសាទុក្ខ[4]។ ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់សម្រាប់ដំណាក់កាលបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍លើកិច្ចស៊ើបសួរដែលបន្តនៅសេសសល់ គឺ៖

(iii) សេចក្ដីសម្រេចដោយអង្គបុរេជំនុំជម្រះលើបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ប្រឆាំងនឹងដីកាដំណោះស្រាយក្នុងសំណុំរឿង០០៣ ថាតើត្រូវបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ឬបញ្ចប់កិច្ចនីតិវិធីក្នុងសំណុំរឿងនោះ (ត្រីមាសទី១ ឆ្នាំ២០២០)។

[4] ដោយសារស្ថានភាពនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីបច្ចុប្បន្ន នៅពេលនេះយើងមិនអាចព្យាករចំណុចពេលវេលាជាក់លាក់ទាក់ទិននឹងគ្រោងការជំនុំជម្រះក្ដីបានឡើយ។

(iv) សេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដំណោះស្រាយ ក្នុងសំណុំរឿង០០៤/០២ ថាត្រូវបញ្ជូនរឿងទៅជម្រះ ឬបញ្ចប់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធី (ត្រីមាសទី៤ ឆ្នាំ២០១៩)។

(v) សេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះទៅលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដំណោះស្រាយ ក្នុងសំណុំរឿង០០៤ ថាតើបញ្ជូនរឿងទៅជម្រះ ឬក៏បញ្ចប់កិច្ចនីតិវិធី (ត្រីមាសទី៤ ឆ្នាំ ២០២០)។

II. វិធានការដែលអាចជួយបញ្ចប់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីបានឆាប់រហ័ស

១៤ ដំណើរការប្រកបដោយប្រសិទ្ធិភាពរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញកន្លងទៅត្រូវបានរំខាន ដោយភាពមិននឹងនថ្អេកហិរញ្ញវត្ថុដែលចេះតែបន្តកើតមាន ដែលបណ្តាលឲ្យបុគ្គលិកជាតិចំនួនពីររូបបានបោះបង់ការងារក្នុងអំឡុងឆ្នាំ២០១៣ ព្រមទាំងបុគ្គលិកចេញចូលពីមុខតំណែងដោយមិនសមហេតុផល។ ការអនុម័តរបស់ មហាសន្និបាតទៅលើឧបត្ថម្ភធនសម្រាប់ឆ្នាំសារពើពន្ធ២០១៤-២០១៨ សម្រាប់ភាគីអន្តរជាតិនៃ អ.វ.ត.ក គឺជាវិធានការដ៏សំខាន់ដែលបានធ្វើឲ្យមានស្ថិរភាពដល់ស្ថានភាពថវិកានិងធ្វើឲ្យមានការផ្តោតមូលទៅ លើការធ្វើឲ្យវិវត្តទៅមុខនៃអាណត្តិតុលាការ។ ចំពោះភាគីជាតិវិញ ការលំបាកផ្នែកលំហូរសាច់ប្រាក់ បាននាំឲ្យមានការពន្យារពេលបើកប្រាក់បៀវត្សសម្រាប់បុគ្គលិកជាតិនៅក្នុងកំឡុងពាក់កណ្តាល ឆ្នាំ២០១៥ ដែលប៉ះពាល់ដល់ការផ្តោតអារម្មណ៍ និងទឹកចិត្តបំពេញការងារ។

១៥ ក្រោយពីមានការសម្តែងនូវការគាំទ្រពីសំណាក់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា មហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិក្នុងលក្ខណៈជាវិធានការពិសេស បានអនុញ្ញាតឲ្យអគ្គលេខាធិការសម្រេច កំណត់ទឹកប្រាក់ចំនួនមិនលើសពី ៧,៥ លានដុល្លារ នៅថ្ងៃទី២២ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៨ ដើម្បីបន្ថែមបង្គ្រប់ធនធានថវិកាស្ម័គចិត្តរបស់ភាគីអន្តរជាតិនៃ អ.វ.ត.ក សម្រាប់រយៈពេលគិតចាប់ពីថ្ងៃទី០១ ខែមករា ដល់ ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៩។ សកម្មភាពទាន់ពេលវេលានេះបានជួយសម្រួលយ៉ាងច្រើនដល់ប្រតិបត្តិការនៅ អ.វ.ត.ក មិនឲ្យរអាក់រអួលក្នុងកំឡុង៧ខែដំបូងនៃឆ្នាំ២០១៩ដោយបើកឱកាសឲ្យមានការរៃអង្គាសថវិកា ស្ម័គ្រចិត្តបន្តទៀត។ ជាងនេះទៀត ការសម្រេចរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ក្នុងការផ្តល់វិភាគទានដោយផ្ទាល់ចំនួន ៣,៩ លានដុល្លារដូចដែលបានធ្វើនៅក្នុងឆ្នាំ២០១៧ ដើម្បីចំណាយទៅលើប្រាក់បៀវត្សបុគ្គលិកជាតិ០៦ ខែដំបូង ក៏ដូចជាចំណាយប្រតិបត្តិការសម្រាប់ឆ្នាំ២០១៩ គឺជាវិធានការដ៏សំខាន់ដែល

ជួយដល់ប្រតិបត្តិការបច្ចុប្បន្នរបស់ភាគីជាតិនៃអ.វ.ត.ក។ ដោយរួមបញ្ចូលគ្នាបែបនេះ វិធានការទាំងនេះធានាថា ទំហំការងារបច្ចុប្បន្នរបស់ អ.វ.ត.ក បានបន្តទទួលបាននូវការយកចិត្តទុកដាក់ជានិច្ច។ វិភាគទានស្ម័គ្រចិត្តសម្រាប់ឆ្នាំ២០១៩ តាមការប៉ាន់ប្រមាណគឺ មានចំនួន ៦,៣ លានដុល្លារសម្រាប់ភាគីអន្តរជាតិខណៈដែល ភាគីជាតិ បានទទួលវិភាគទានពីម្ចាស់ជំនួយអន្តរជាតិ ចំនួន១លានដុល្លារបន្ថែមទៀត។ ប្រការនេះផ្ទុយទៅនឹងថវិកា ដែលបានអនុម័តចំនួន ១៦,០១ លានដុល្លារសម្រាប់ភាគីអន្តរជាតិ និង ៥,៣៧ លានដុល្លារសម្រាប់ភាគីជាតិ។ វិភាគទានដែលបានប៉ាន់ស្មានទាំងនេះ ភាគីអន្តរជាតិបានទទួល៤,៩ លានដុល្លារ គិតត្រឹមថ្ងៃ ទី៣០ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៩ ដែលតុល្យភាពខាងលើត្រូវបានរំពឹងទុកក្នុងត្រីមាសចុងក្រោយនៅក្នុងឆ្នាំនេះ។

១៦ នៅខែមករា ឆ្នាំ២០១៥ កិច្ចប្រជុំពេញអង្គនៃ អ.វ.ត.ក បានអនុម័តវិសោធនកម្មទៅលើវិធានផ្ទៃក្នុង ដែលអនុញ្ញាតឲ្យមានការកាត់បន្ថយទោលើវិសាលភាពកិច្ចស៊ើបសួរល្គឹកណាវិសាលភាពស៊ើបអង្កេត ដែលបានកាត់បន្ថយជាតំណាងឲ្យបទចោទ និងការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌរបស់ជនសង្ស័យតាមការចោទប្រកាន់[5]។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិបានកាត់បន្ថយវិសាលភាពនៃកិច្ចស៊ើបសួរពាក់ព័ន្ធនឹង មាស មុត ក្នុងសំណុំរឿង០០៣, អោ អាន ក្នុងសំណុំរឿង០០៤/០២ និង យឹម ទិត្យ ក្នុងសំណុំរឿង ០០៤ អនុលោមតាមបទបញ្ញត្តិនេះ។ ស្រដៀងគ្នានេះដែរ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងមានសិទ្ធិអំណាចកាត់បន្ថយវិសាលភាពនៃការជំនុំជម្រះក្តីមួយដោយមិនរួមបញ្ចូលអង្គហេតុជាក់លាក់មួយចំនួនដែលមានចែងនៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះដរាបណាអង្គហេតុដែលនៅសល់ដែលត្រូវជម្រះ គឺជាតំណាងវិសាលភាពនៃដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជម្រះ[6]។ ឈរលើមូលដ្ឋាននេះ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានបញ្ចប់កិច្ចនីតិវិធីពាក់ព័ន្ធនឹងអង្គហេតុដែលមានចែងក្នុងសំណុំរឿង០០២ ដែលមិនមានបញ្ចូលនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ ឬ០០២/០២។

១៧ ការិយាល័យរដ្ឋបាលបានរក្សាសេវាកម្មរបស់បុគ្គលិកឯកទេសភាសាបន្ថែមទៀតដើម្បីគាំទ្រដល់ការិយាល័យតុលាការដើម្បីធានាសេវាបកប្រែនិងប្រតិចារឹកបានទាន់ពេលវេលា។

III. ផែនការបញ្ចប់ការស៊ើបអង្កេត

---

[5] វិធាន៦៦ស្ទួន។

[6] វិធាន៨៩*ស្ទួន៣*។

១៨ ដំណាក់កាលស៊ើបអង្កេតរួមមានយុត្តាធិការរបស់ (ក) ការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត និង (ខ) អង្គបុរេជំនុំជម្រះ នៅដំណាក់កាលបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍។

១៩ កិច្ចស៊ើបសួរនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០៣ និង ០០៤ បានផ្តួចផ្តើមឡើងក្រោយពេលសហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិចេញដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ នៅក្នុងឆ្នាំ២០០៩ ហើយនឹងក្រោយពេលចេញដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរបន្ថែម។សំណុំរឿង ០០៤ ត្រូវបានបំបែកចេញជាសំណុំរឿងចំនួនបីដោយឡែកពីគ្នា ពោលគឺ សំណុំរឿង ០០៤/០១ ពាក់ព័ន្ធនឹង អ៊ឹម ចែម សំណុំរឿង ០០៤/០២ ពាក់ព័ន្ធនឹង អោ អាន និងសំណុំរឿង០០៤ ដែលនៅសល់ គឺសំណុំរឿងប្រឆាំង យឹម ទិត្យ។

ក. *ការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត*

២០ នៅថ្ងៃទី១៧ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៩ ក្រឡាបញ្ជីការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានចុះសេចក្តីជូនដំណឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ចុងក្រោយនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដំណោះស្រាយចំនួនបួនក្នុងសំណុំរឿង០០៤ និងបានបញ្ជូនសំណុំរឿងទៅអង្គបុរេជំនុំជម្រះ។ ហេតុដូច្នេះ ការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតមិនទទួលសំណុំរឿងណាមួយនៅដំណាក់កាលនេះទេ។ អាណត្តិតាមកំណត់ច្បាប់របស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបញ្ចប់នៅថ្ងៃតែមួយជាមួយអាណត្តិរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះ។

ខ. *អង្គបុរេជំនុំជម្រះ*

២១ ក្នុងត្រីមាសទី៣ ឆ្នាំ២០១៩ អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានទទួលបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ចំនួន០៨ ពោលគឺបណ្តឹងចំនួន៤ ក្នុងសំណុំរឿង០០៣ (បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ចំនួន១ ពាក់ព័ន្ធនឹងការទទួលស្គាល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ចំនួន៣ទៀត ពាក់ព័ន្ធនឹងដីកាដំណោះស្រាយ) និងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ក្នុងសំណុំរឿង ០០៤/០២ (បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ចំនួន១ ពាក់ព័ន្ធការទទួលស្គាល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ចំនួន៣ទៀតពាក់ព័ន្ធនឹងដីកាដំណោះស្រាយ)។ នៅក្នុងរយៈពេលធ្វើរបាយការណ៍ អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានចេញសេចក្តីសម្រេចបន្ទាន់បង្ខំចំនួនបួន ក្នុងសំណុំរឿងដែលអង្គបុរេជំនុំជម្រះបានទទួល។

២២ អង្គបុរេជំនុំជម្រះមានបំណងចេញសេចក្តីសម្រេចលើដីកាដំណោះស្រាយក្នុងសំណុំរឿង០០៣ និងសំណុំរឿង ០០៤/០២ និងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ណាដែលអាចមានប្រឆាំងនឹងដីកាដំណោះស្រាយក្នុងសំណុំរឿង ០០៤ ក្នុងពេលវេលាសមស្រប អាស្រ័យលើលក្ខខណ្ឌចាប់ពីពេលទទួលដីកាសន្និដ្ឋាននានា និងការដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍មួយចំនួនដែលអាចប៉ាន់ស្មានថាត្រូវការចំនួន២ ត្រីមាស ក្រោយពីទទួលបានសារណា

ពេញលេញលើបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍។ ពាក់ព័ន្ធនឹងបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចលើពាក្យសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី អង្គជំនុំជម្រះក៏អាចត្រូវការពេលវេលាប្រមាណមួយត្រីមាសក្រោយពេលចេញសេចក្ដីសម្រេចទៅលើបណ្ដឹងណាមួយប្រឆាំងនឹងដីកាដំណោះស្រាយដើម្បីសម្រេចលើបណ្ដឹងទាំងអស់នោះ។

២៣ ដើម្បីទទួលបានសេចក្ដីសន្និដ្ឋានពេញលេញអំពីបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ សេចក្ដីសន្និដ្ឋានលើបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ចម្លើយតបទៅនឹងសេចក្ដីសន្និដ្ឋានទាំងនោះ និងការឆ្លើយតបទៅនឹងចម្លើយតបទាំងនោះ ត្រូវដាក់ជាភាសាខ្មែរ និងជាភាសាអង់គ្លេស ឬបារាំង។ ការចេញដីកាដំណោះស្រាយចំនួនពីរផ្សេងគ្នា និងផ្ទុយគ្នាក្នុងសំណុំរឿង០០៣, ០០៤ និង ០០៤/០២ ដែលពុំធ្លាប់មានពីមុនមក និងការចេញដីកាដំណោះស្រាយជាភាសារបស់សហចៅក្រមរៀងៗខ្លួន គឺពិតជាត្រូវការពេលវេលាបន្ថែមសម្រាប់ធ្វើសារណាលើបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ឲ្យបានពេញលេញ។

២៤ ក្នុងលក្ខខណ្ឌអង្គបុរេជំនុំជម្រះមានបុគ្គលិកគ្រប់គ្រាន់ និងការបកប្រែបានលឿនលើសេចក្ដីសន្និដ្ឋានរបស់ភាគី និងសេចក្ដីសម្រេចតុលាការជាបីភាសាធ្វើការទាំងអស់របស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ ការប៉ាន់ស្មាននាពេលបច្ចុប្បន្នមានដូចខាងក្រោម៖

ក. ក្នុង*សំណុំរឿង០០៤/០២* បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដំណោះស្រាយត្រូវបានផ្ដល់សារណាពេញលេញនៅថ្ងៃទី២២ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៩។ ការប៉ាន់ស្មានបច្ចុប្បន្នសម្រាប់ការបញ្ចប់សំណុំរឿង ០០៤/០២ អាចនឹងមានសាលដីកាលើបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដំណោះស្រាយចេញនៅត្រឹមត្រីមាសទី៤ ឆ្នាំ២០១៩។ សេចក្ដីសម្រេចលើបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីការបស់សហចៅក្រមអន្តរជាតិលើភាពអាចទទួលយកបាននៃពាក្យសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី អាចនឹងរំពឹងទុកត្រឹមត្រីមាសទី១ ឆ្នាំ២០២០។

ខ. ក្នុង*សំណុំរឿង ០០៣* បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដំណោះស្រាយទាំងពីរ ត្រូវបានផ្ដល់សារណាពេញលេញនៅត្រឹមថ្ងៃទី០២ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៩។ ការប៉ាន់ស្មានបច្ចុប្បន្នសម្រាប់ការបញ្ចប់សំណុំរឿង ០០៣ គឺនឹងមានសាលដីកាលើបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដំណោះស្រាយចេញនៅត្រឹមត្រីមាសទី១ ឆ្នាំ២០២០។ សេចក្ដីសម្រេចលើបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកា

របស់សហចៅក្រមអន្តរជាតិលើភាពអាចទទួលយកបាននៃពាក្យសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី អាចនឹងរំពឹងទុកត្រឹមត្រីមាសទី២ ឆ្នាំ២០២០។

គ ក្នុង*សំណុំរឿង ០០៤* ការបកប្រែដីកាដំណោះស្រាយខ្វែងគ្នាត្រូវបានដាក់នៅត្រឹមថ្ងៃទី០៥ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៩។ អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានផ្អាកការកម្រិតពេលវេលាក្នុងការដាក់សារណាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍រហូតដល់មានការជូនដំណឹងអំពីការបកប្រែជាភាសាអង់គ្លេស និងការកែសម្រួលដីកាសម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់របស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតជាតិនៅត្រឹមសប្តាហ៍ទីបីនៃខែតុលាឆ្នាំ២០១៩។ ហេតុដូច្នេះ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍អាចនឹងមិនត្រូវបានធ្វើសារណាពេញលេញមុនត្រីមាសទី២ ឆ្នាំ២០២០ឡើយ។ ការគ្រោងទុកបច្ចុប្បន្នគឺថានឹងមានសាលដីកាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ប្រឆាំងនឹងដីកាដំណោះស្រាយ អាស្រ័យលើការជូនដំណឹងអំពីការបកប្រែ និង ភាពស្មុគស្មាញ និងទំហំនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ត្រឹមត្រីមាសទី៤ ឆ្នាំ២០២០។ សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចលើការទទួលយកពាក្យសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី អាចរំពឹងថាចេញនៅត្រឹមត្រីមាសទី១ ឆ្នាំ២០២១។

IV. ផែនការបញ្ចប់សវនាការ

ក. *សំណុំរឿង០០២/០២*

២៥ កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីលើអង្គសេចក្តីបានចាប់ផ្តើមនៅថ្ងៃទី០៨ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៥ និងបានបញ្ចប់នៅថ្ងៃទី១១ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៧ ក្រោយពីពេលសវនាការអស់ចំនួន២៧៤ថ្ងៃ។ អង្គជំនុំជម្រះបានស្តាប់សក្ខីកម្មសាក្សីសរុបចំនួន១១៤ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសរុបចំនួន ៦៣នាក់ និង អ្នកជំនាញចំនួន ៨នាក់ ទាក់ទិននឹងទីតាំងឧក្រិដ្ឋកម្មចំនួន០៨ បទបញ្ជាឲ្យរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ និងការប្រព្រឹត្តលើពុទ្ធសាសនិកជន ជនជាតិចាម និង ជនជាតិវៀតណាម។ នៅថ្ងៃទី១៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានប្រកាសសាលក្រមដោយផ្ទាល់មាត់នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ រួមជាមួយសេចក្តីសង្ខេបនៃការរកឃើញ និងបានជូនដំណឹងអំពីសាលក្រមជាបីភាសាធ្វើការនៅថ្ងៃទី២៨ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៩។ អង្គជំនុំជម្រះបានរកឃើញ ថា នួន ជា និង ខៀវ សំផន មានពិរុទ្ធភាពពីបទឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ ការរំលោភបំពាន ធ្ងន់ធ្ងរលើអនុសញ្ញាទីក្រុងហ្សឺណែវ និងបទប្រល័យពូជសាសន៍ប្រឆាំងនឹងក្រុមជនជាតិពិន្ទុ ក្រុមជាតិ សាសន៍ និងក្រុមពូជសាសន៍វៀតណាម ក្រោមទ្រឹស្តីនៃការទទួលខុសត្រូវរបស់ថ្នាក់លើ។ ទាំង នួន ជា ទាំង ខៀវ សំផន ត្រូវបានស្រេចឲ្យជាប់ពន្ធនាគារ

អស់មួយជីវិត។ អង្គជំនុំជម្រះបានពិចារណាទោស ជាប់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិតដែលបានកំណត់លើ នួន ជា និង ខៀវ សំផន នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ ហើយបានស្រុបទោសនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ និង ០០២/០២ ជាទោសជាប់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិត។

២៦ នៅថ្ងៃទី០១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៩ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានចុះសេចក្តីជូនដំណឹងបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ នួន ជា និង ខៀវ សំផន និងបានបញ្ជូនសំណុំរឿងទៅអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល។

ខ. *សំណុំរឿង០០៣ សំណុំរឿង០០៤/០២ និងសំណុំរឿង០០៤*

២៧ កិច្ចស៊ើបសួរក្នុងសំណុំរឿង០០៣ និង ០០៤ ត្រូវបានផ្តួចផ្តើមក្រោយពីដីកាបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរត្រូវបានដាក់ដោយសហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិក្នុងឆ្នាំ២០០៩។ បន្ទាប់មក សំណុំរឿង០០៤ ត្រូវបានបំបែកជាបីសំណុំរឿងផ្សេងគ្នា ក្នុងនោះ សំណុំរឿងចំនួន ២ នៅដំណើរការនៅឡើយគឺ៖ សំណុំរឿង០០៤/២ ពាក់ព័ន្ធនឹង អោ អាន និង សំណុំរឿង០០៤ ពាក់ព័ន្ធនឹង យឹម ទិត្យ ។

២៨ រង់ចាំរហូតដល់មានសេចក្តីសម្រេចចុងក្រោយថាតើសំណុំរឿងទាំងអស់ ឬណាមួយនៃសំណុំរឿង ០០៣ សំណុំរឿង ០០៤/០២ និងសំណុំរឿង០០៤ ត្រូវបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះ ទើបអាចមានការប៉ាន់ប្រមាណលើពេលវេលាដែលត្រូវការដើម្បីបញ្ចប់សវនាការទាំងនេះ។ ការវាយតម្លៃទៅលើពេលវេលា ដែលត្រូវការអាចនឹងពឹងផ្អែកលើចំនួនចុងចោទ និងភាពស្មុគស្មាញនៃច្បាប់ និងអង្គហេតុនៃបទចោទក្នុងរួមមានដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះផង។

V. ផែនការបញ្ចប់បណ្តឹងសាទុក្ខ

ក. *សំណុំរឿង០០២/០២*

២៩ នៅថ្ងៃទី០៤ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៩ នួន ជា បានទទួលមរណភាព ក្នុងអាយុ៩៣ឆ្នាំ ខណៈដែលកំពុងទទួលព្យាបាលនៅមន្ទីរពេទ្យមិត្តភាពខ្មែរ-សូវៀត រាជធានីភ្នំពេញ។ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលបានបញ្ចប់កិច្ចនីតិវិធីបណ្តឹងសាទុក្ខលើ នួន ជា នៅថ្ងៃទី១៣ ខែសីហា ប៉ុន្តែបានសម្រេចថានៅតែទទួលសំណើរបស់មេធាវីការពារក្តីក្នុងការបំភ្លឺបញ្ជាក់វិបាកគតិយុត្តកើតចេញពីមរណភាពរបស់ នួន ជា នៅក្នុងដំណាក់កាលនីតិវិធីនេះ[7]។

[7] សេចក្តីសម្រេចលើសំណើនេះរំពឹងថានឹងចេញនៅក្នុងត្រីមាសទី៤ឆ្នាំ២០១៩។

៣០ នៅថ្ងៃទី២០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៩ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានដាក់បណ្តឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងសាលក្រមជំនុំជម្រះ ដោយមានមូលដ្ឋានតែមួយប៉ុណ្ណោះ។ ដោយពិចារណាលើទំហំ កម្រិត និងភាពស្មុគស្មាញនៃកិច្ចនីតិវិធីរបស់សំណុំរឿង០០២/០២ និងបញ្ហាផ្លូវច្បាប់ និង/ឬអង្គហេតុដែលបង្ហាញដោយមេធាវីការពារក្តី ខៀវ សំផន នៅក្នុងសេចក្តីជូនដំណឹងបណ្តឹងសាទុក្ខ[8] អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលបានអនុញ្ញាតរយៈពេល១៨០ថ្ងៃបន្ថែមក្នុងការដាក់បណ្តឹងសាទុក្ខ[9]។ អង្គជំនុំជម្រះបានណែនាំថា ចម្លើយតបទៅនឹងសារណាបណ្តឹងសាទុក្ខត្រូវដាក់ក្នុងរយៈពេល១២០ថ្ងៃក្រោយពីការជូនដំណឹង និងបានជូនដំណឹងដល់ភាគីថា ការឆ្លើយតបទៅនឹងចម្លើយតបនឹងត្រូវបើកសវនាការផ្ទាល់មាត់ដែលគ្រោង នឹងធ្វើឡើងនៅក្នុងត្រីមាសទី១ ឆ្នាំ២០២១។

៣១ ខណៈដែលមិនទាន់អាចវាយតម្លៃបានទៅលើពេលវេលានៃការបញ្ចប់មុនពេលទទួលសារណាទាំងអស់របស់ភាគី និង អាស្រ័យលើការកែសម្រួលអនុលោមតាមការចាំបាច់នៃដំណើរការបណ្តឹងសាទុក្ខ និងកត្តានានាក្នុងនោះរួមមានសុខភាព និង កាយសម្បទារបស់ជនជាប់ចោទ និង សេវាបកប្រែទាន់ពេលវេលានិងមានប្រសិទ្ធភាព អង្គជំនុំជម្រះប្រមើលឃើញនៅក្នុងដំណាក់កាលនេះថា សាលដីកានឹងត្រូវចេញជាគ្រប់ភាសាផ្លូវការនៅត្រឹមត្រីមាសទី៤ ឆ្នាំ២០២២។

ខ. ***សំណុំរឿង០០៣ សំណុំរឿង០០៤/០២ និង សំណុំរឿង០០៤***

៣២ ប្រសិនបើសំណុំរឿង០០៣ សំណុំរឿង០០៤/០២ សំណុំរឿង០០៤ បន្តទៅមុខរហូតដល់ដំណាក់កាលជំនុំជម្រះនោះ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ភ្លាមៗ ឬបណ្តឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងសាលក្រមរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងអាចកើតឡើង។ ប៉ុន្តែទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ដោយហេតុថាយើងមិនដឹងថាសំណុំរឿងណាមួយដំណើរការរហូតដល់ដំណាក់កាលជំនុំជម្រះ និងមិនដឹងពីបទចោទណាខ្លះនោះ វាហាក់ដូចជាឆាប់ពេកក្នុងការផ្តល់នូវការប៉ាន់ស្មានចំពោះពេលវេលាដែលតម្រូវក្នុងការសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខណាមួយនៃសំណុំរឿងពាក់ព័ន្ធ។

---

[8] មេធាវីការពារក្តីបានបង្ហាញកំហុសអង្គច្បាប់ និង/ឬអង្គហេតុចំនួនប្រមាណ១៨២៤ចំណុច នៅក្នុងសាលក្រមជំនុំជម្រះ និង សេចក្តីសម្រេចចំនួន៣៥៥ ផ្សេងទៀត (១៥៩ផ្ទាល់មាត់ និង ១៩៦លាយលក្ខណ៍អក្សរ) របស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង។

[9] វិធាន១០៧(៤)នៃវិធានផ្ទៃក្នុងចែងថា សារណាបណ្តឹងសាទុក្ខត្រូវដាក់ក្នុងរយៈពេល៦០ថ្ងៃគិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការជូនដំណឹងអំពីការប្តឹងសាទុក្ខ។ កាលកំណត់ដាក់សារណាបណ្តឹងសាទុក្ខគឺចាប់ពីឥឡូវទៅ ឬត្រឹមថ្ងៃទី២៧ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២០ ជាមួយភាសាប៉ុណ្ណោះ។ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលបានផ្តល់បន្ថែមនូវការបន្ថែមចំនួនទំព័រតាមការណែនាំអនុវត្ត ពី៦០ទំព័រដល់៧៥០ទំព័រ។

VI. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

៣៣ សម្រាប់ពេលវេលានៅសល់ក្នុងឆ្នាំ២០១៩នេះ យើងរំពឹងថានឹងសម្រេចបានព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗមួយទៀតគឺ(i)សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដំណោះស្រាយ ក្នុងសំណុំរឿង ០០៤/០២ ប្រឆាំងនឹង អោ អាន ជាមួយនឹងសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះថាតើត្រូវបញ្ជូនរឿងក្តីទៅជំនុំជម្រះ ឬបញ្ចប់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធី។

៣៤ សម្រាប់ឆ្នាំ២០២០ យើងរំពឹងថានឹងសម្រេចបានព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់បី គឺ (ii) ការដាក់សារណាបណ្តឹងសាទុក្ខក្នុងសំណុំរឿង០០២ (iii) ការចេញសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដំណោះស្រាយក្នុងសំណុំរឿង ០០៣ ប្រឆាំង មាស មុត ថាតើត្រូវបញ្ជូនរឿងក្តីទៅជំនុំជម្រះ ឬបញ្ចប់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធី និង (iv) ការចេញសេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍លើដីកាដំណោះស្រាយក្នុងសំណុំរឿង០០៤ ថាតើត្រូវបញ្ជូន ទៅជំនុំជម្រះ ឬបញ្ចប់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធី។

៣៥ សម្រាប់ឆ្នាំ២០២២ ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់មួយត្រូវបានរំពឹងទុកគឺ (v) ការចេញសាលដីកាលើបណ្តឹងសាទុក្ខក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ ដោយអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល។

៣៦ ក្នុងករណីដែលសំណុំរឿង០០៣ សំណុំរឿង០០៤ និងសំណុំរឿង ០០៤/០២ ត្រូវបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះទាំងមូល ឬដោយផ្នែក ពេលវេលាកំណត់សម្រាប់សំណុំរឿងទាំងនេះនឹងត្រូវព្យាករនៅពេលនោះ។

៣៧ ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗដែលបានព្យាករមានបង្ហាញជូនក្នុងតារាងដែលភ្ជាប់ជាមួយនឹងផែនការនេះ។

តារាងកំណត់ពេលវេលាតាមការគ្រោងទុកដែលរួមមានព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗ
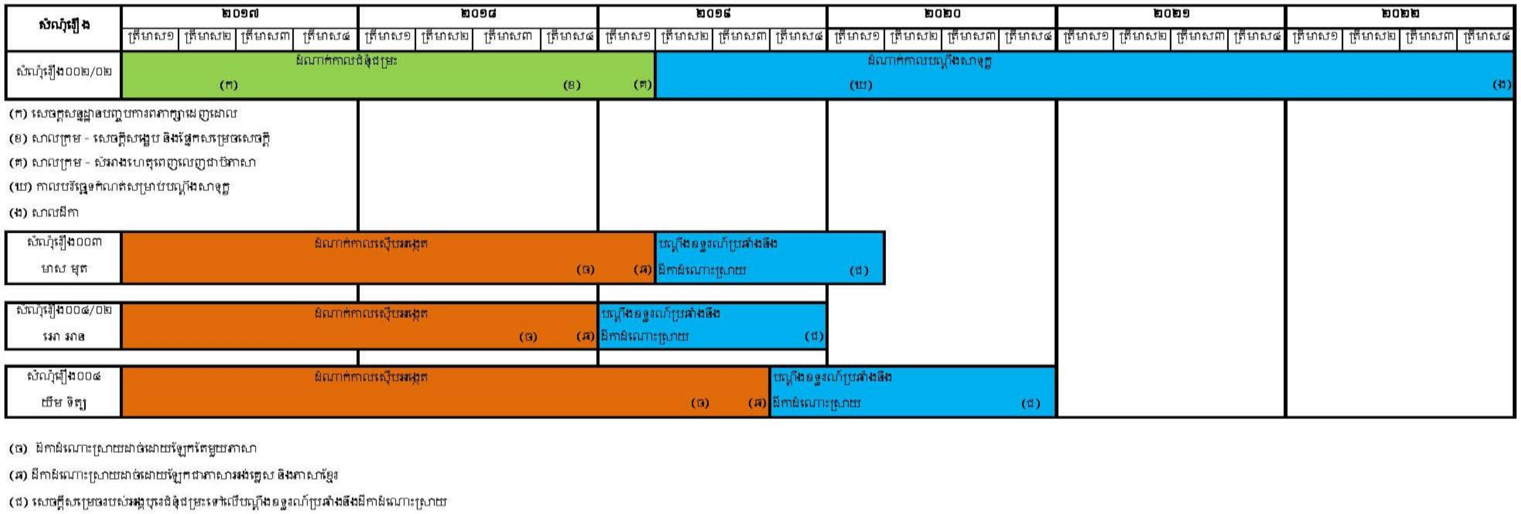
គម្រោងបញ្ចប់ផែនការ កំណែលើកទី ២២ - ថ្ងៃទី៣០ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៩